

Beeld: Wikimedia

LES PROGRAMMA

VO BOVENBOUW

De NAVO Podcast Nieuws in de klas - afl. 3:

Wat als je middenin een oorlog zit?

VOOR DE DOCENT

Naar aanleiding van de NAVO-top in Den Haag op 24 en 25 juni maakte Nieuws in de klas een 5-delige podcastserie waarin met verschillende mensen gepraat wordt over dit militair bondgenootschap. Iedere aflevering schuiven ook twee middelbare scholieren aan die alles vragen wat ze willen.

In deze aflevering praten we met majoor van de mariniers Rob van Brummen. Hij is uitgezonden naar Cambodja, Haïti en Bosnië. Hoe was dat voor hem? Wat doet oorlog met je? Middelbare scholieren Rein (16) en Merel (14) zijn aanwezig om hun vragen aan Rob te stellen.

Iedere aflevering duurt zo'n 20 minuten. In deze lessuggestie is de aflevering opgeknipt in vijf delen om het behapbaar te maken voor de leerling. Elk deel heeft zijn eigen opdracht, bestaande uit:

- een introductie (voorkennis activeren) en begrippenlijst (taalsteun)
- luisteren naar het fragment en het gelijktijdig beantwoorden van meerkeuzevragen
- klassikale terugkoppeling van de meerkeuzevragen

Ook bieden we bij elke aflevering extra opdrachten aan voor de verdieping. Het is aan de docent om in te schatten of hier tijd voor is en welke opdracht geschikt is voor de klas.

In de bijlagen vind je bij iedere les:

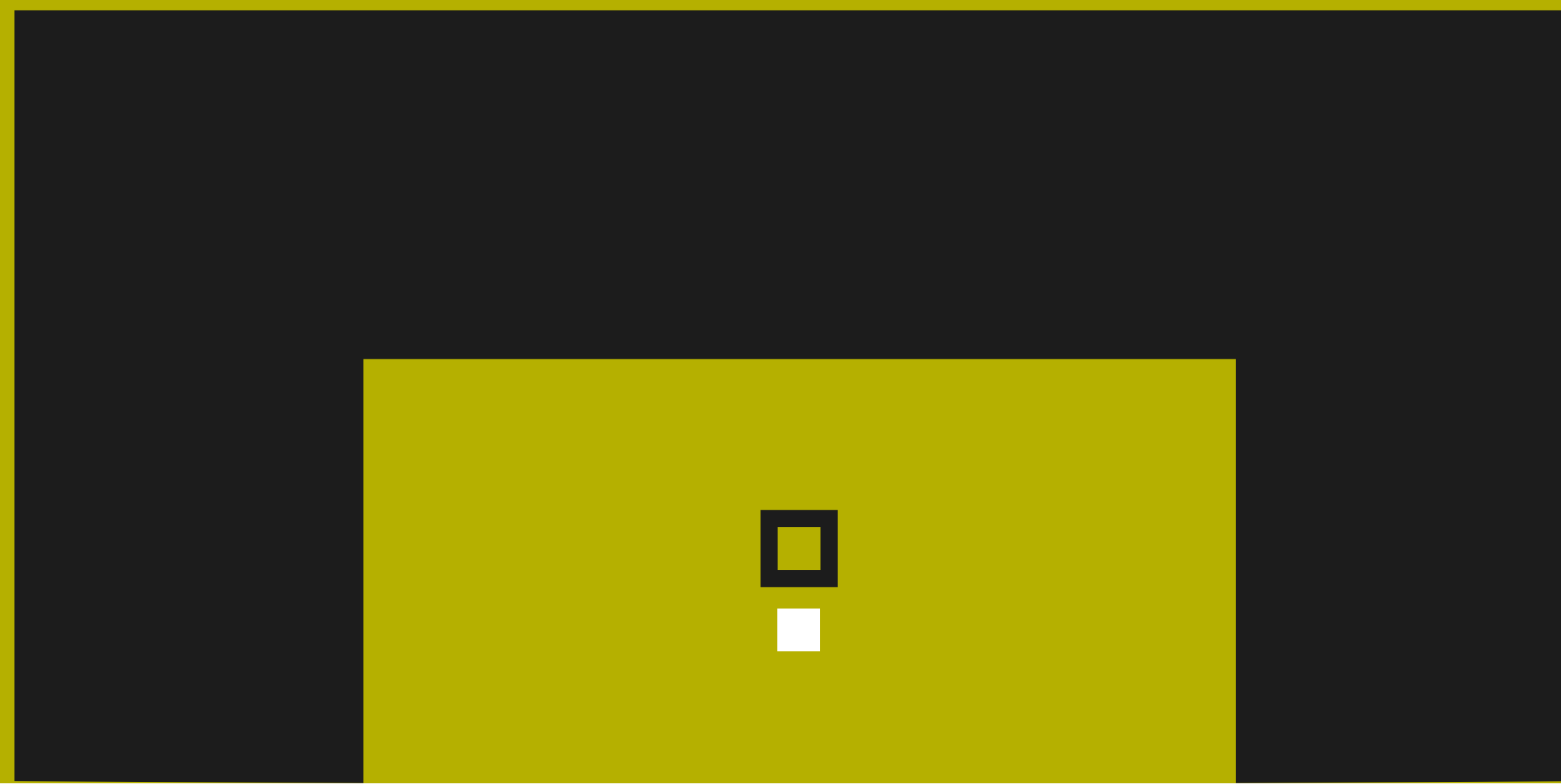
- een begrippenlijst
- de meerkeuzevragen voor de leerlingen (om uit te printen)
- antwoordblad voor docenten

Op de volgende pagina is de gehele eerste aflevering (min) te beluisteren, maar we raden aan om met de leerlingen de aflevering in de aangegeven drie delen te beluisteren en de bijbehorende opdrachten te maken.

Wat je leert

- Ik kan vertellen over het werk bij defensie en het werk van de mariniers
- Ik weet wat de militaire consequenties van een missie kunnen zijn
- Ik weet welke voor- en nadelen het werk als militair kan hebben
- Ik weet wat opkomstplicht en dienstplicht is
- Ik weet wat de Invictus Games zijn en waarom die gehouden worden

1 PODCAST DE NAVO AFL 3: WAT ALS JE MIDDENIN EEN OORLOG ZIT?

VO bovenbouw

Lesduur - 5 lesonderdelen van 10-15 minuten + extra opdrachten

Journalistiek, Nederlands, Maatschappijwetenschappen

Podcast de NAVO, afl. 3: Wat als je middenin een oorlog zit?

PODCAST DE NAVO, AFL. 3: WAT ALS JE MIDDENIN EEN OORLOG ZIT? (30:06 MIN)

[HTTPS://YOUTU.BE/UJJC4AZVZRA](https://youtu.be/UJJC4AZVZRA)

Hoe verandert oorlog je kijk op vrede?

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- De leerlingen pakken hun wisbord of schrijven op een vel papier wat er in hen opkomt als ze denken aan: **werken bij defensie**.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit eerste deel.

LUISTER HET EERSTE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (8:17 min)

Luister het eerste deel van aflevering 3. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit eerste deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 3, deel 1: Hoe verandert oorlog je kijk op vrede?
(video - 8:17 min)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

<https://youtu.be/SV0YKIVFSJS>

OPDRACHT 2

15 minuten

Hoe is het om militair te zijn?

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Dit deel heeft de titel: Hoe is het om militair te zijn? Wat denken de leerlingen? Bespreek dit klassikaal.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit tweede deel.

LUISTER HET TWEEDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (5:05 min)

Luister het tweede deel van aflevering 3. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit tweede deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 3, deel 2: Hoe is het om militair te zijn?
(video - 5:05 min)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

[HTTPS://YOUTU.BE/VX1QEYJK-UU](https://youtu.be/VX1QEYJK-UU)

OPDRACHT 3

15 minuten

Moeten we ons nu zorgen maken?

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Maken de leerlingen zich zorgen om de vrede en veiligheid in Europa? Waar maken ze zich precies zorgen om en waarom? Bespreek dit klassikaal.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit derde deel.

LUISTER HET DERDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (min)

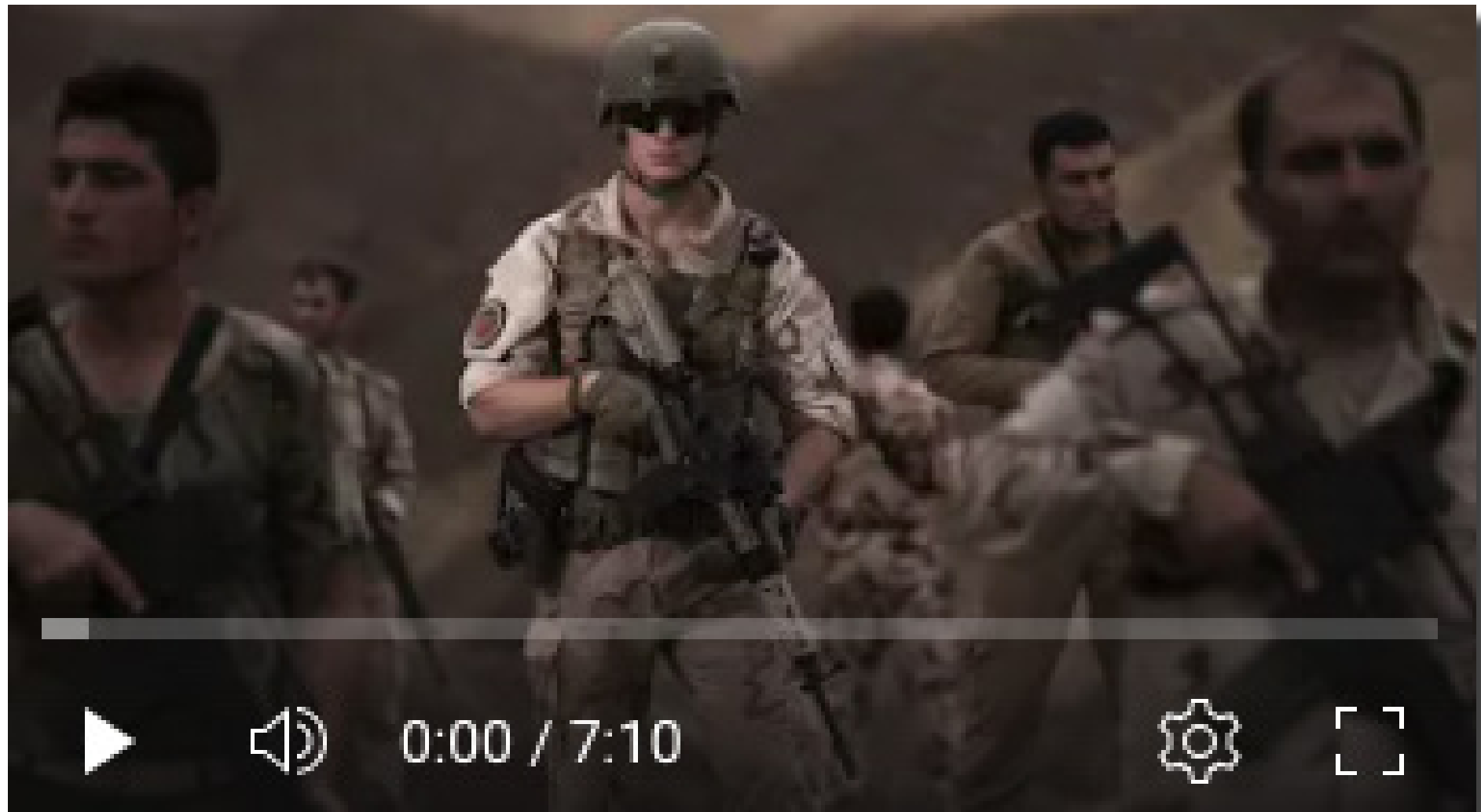
Luister het derde deel van aflevering 3. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit derde deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 3, deel 3: Moeten we ons nu zorgen maken?
(video - 7:10 min)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

[HTTPS://YOUTU.BE/7MQMB2VDDXM](https://youtu.be/7MQMB2VDDXM)

Moeilijke vragen

Introductie
Voorkennis activeren

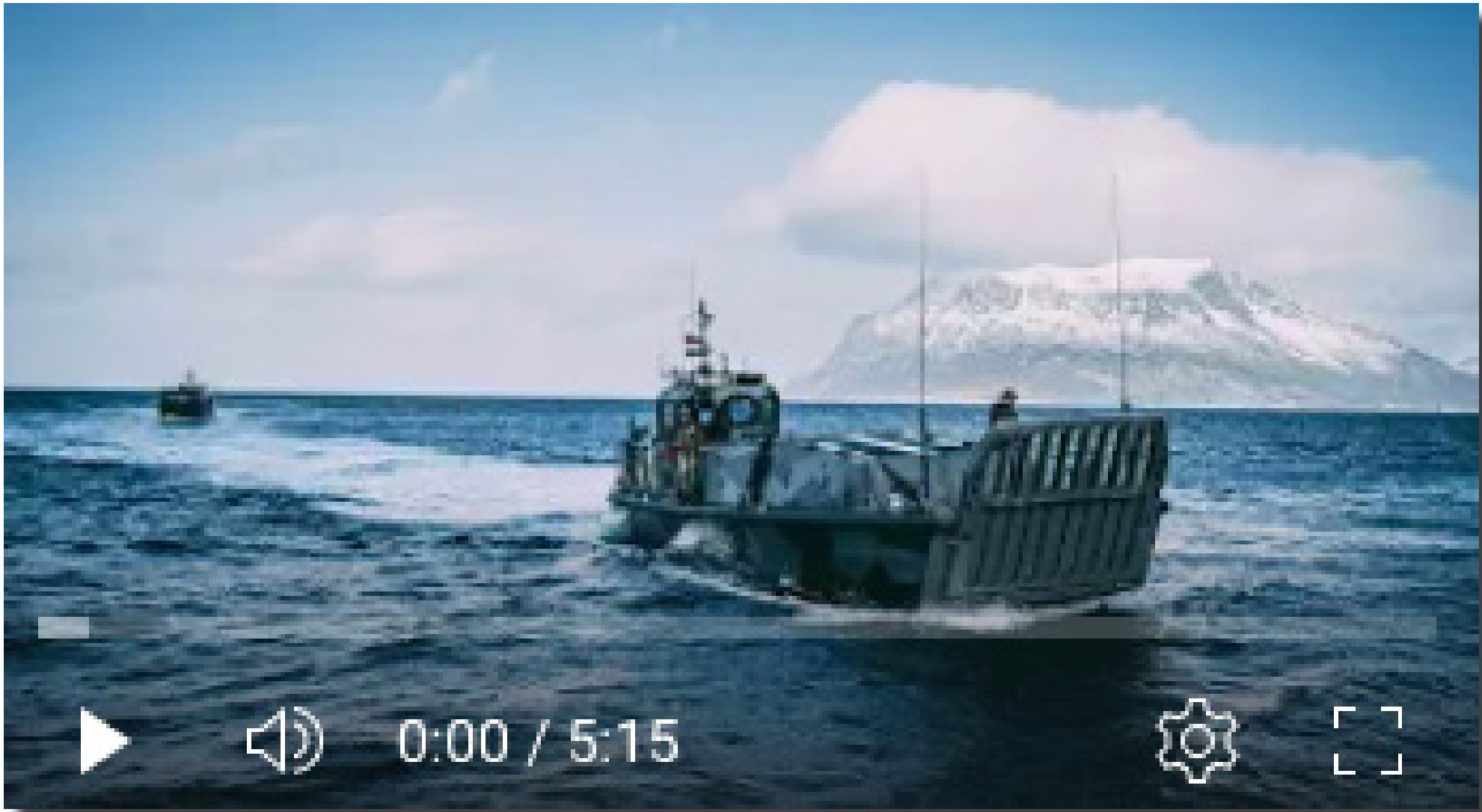
- Klassikaal**
- Alle leerlingen pakken hun wisbord of een vel papier erbij en schrijven een vraag op aan Rob. Welke vraag zouden ze hem willen stellen?
 - Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit vierde deel.

LUISTER HET VIERDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (min)
Luister het vierde deel van aflevering 3. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit derde deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 3, deel 4: Moeilijke vragen
(video - 5:15 min)

- Klassikaal**
- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

[HTTPS://YOUTU.BE/NMH158IAUWE](https://youtu.be/NMH158IAUWE)

OPDRACHT 5

10 minuten

Gewond raken en de Invictus Games

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Zijn er leerlingen die weten wat de Invictus Games zijn? Zo niet, pak de begrippenlijst erbij en leg uit wat de Invictus Games zijn. Op welke manier zouden deze games helpend kunnen zijn voor militairen die gewond zijn geraakt? Wat denken de leerlingen? Bespreek dit met elkaar.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit vijfde deel.

LUISTER HET VIJFDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (min)

Luister het vijfde (en laatste) deel van aflevering 3. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit derde deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 3, deel 5: Gewond raken en de Invictus Games
(video - 4:27 min)

[HTTPS://YOUTU.BE/XTVEWB1SYO0](https://youtu.be/XTVEWB1SYO0)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

EXTRA OPDRACHT: STEL JE VOOR

Lestijd: 15-20 min

Individueel en klassikaal

Stel je voor: je werkt bij defensie. Welke functie zou goed bij jou passen en waarom? Wat zouden lastige kanten kunnen zijn aan deze functie en waarom?

- Laat de leerlingen dit ieder voor zich opschrijven.
- Koppel een aantal antwoorden klassikaal terug.

EXTRA OPDRACHT: JE LEVEN GEVEN

Lestijd: 10 min

Groepjes en klassikaal

Als je bij de defensie gaat werken, kan je op missie gestuurd worden. Er bestaat dan een kans dat je het niet overleeft.

- Laat de leerlingen in groepjes met elkaar bespreken of zij die 'prijs' te hoog vinden om te betalen.
- Bespreek klassikaal wat er in de groepjes besproken is.

EXTRA OPDRACHT: LANGS DE LIJN VAN CYBEROORLOG

Lestijd: 10 min

Klassikaal

- Trek een denkbeeldige lijn over de vloer.
- Links gaan de leerlingen staan die denken dat de kans op een cyberoorlog heel klein is.
- Rechts gaan de leerlingen staan die denken dat de kans op een cyberoorlog heel groot is.
- Leerlingen die het niet zo goed weten, gaan wat meer richting het midden van de lijn staan.
- Vraag een aantal leerlingen waarom ze voor die plek op de lijn hebben gekozen.
- Leerlingen mogen wisselen van plek als ze van mening veranderen door bijvoorbeeld de argumenten van een medeleerling.

EXTRA OPDRACHT: SPONSOR DE INVICTUS GAMES!

Lestijd: 15-20 min

Individueel of in groepjes

Als je kiest voor individueel:

- Laat de leerlingen een aanbeveling schrijven waarom mensen hun geld zouden moeten doneren aan de Invictus Foundation die de Invictus Games organiseert.

Als je kiest voor groepjes:

- Laat de leerlingen in hun groepje een poster ontwerpen om de Invictus Games te promoten. Ze kunnen kiezen uit twee doelgroepen:
 1. Militairen die gewond zijn of gewond zijn geraakt, overhalen om mee te doen
 2. Mensen overhalen om geld te doneren

Deze opdracht kan ook worden gedaan met een aanbeveling of poster om te komen werken bij defensie.

BEGRIPPENLIJST AFL. 3

Deel 1:

Majoor: Een majoor is een officier die een leidende rol inneemt binnen het leger. Een majoor is een rang die hoger is dan kapitein, maar lager dan luitenant-kolonel. Als majoor heb je vaak een leidinggevende functie en ben je betrokken bij strategische beslissingen en de training van soldaten.

Mariniers: Een marinier is een soldaat die gespecialiseerd is in het uitvoeren van speciale operaties op zowel land als zee, en wordt vaak ingezet voor de uitvoering van snelle interventies op moeilijk te bereiken plekken en kustverdedigingen.

Veteraneninstituut: Het veteraneninstituut is er voor de veteranen. Veteranen hebben ons land gediend tijdens oorlogen, gewapende conflicten en vredesmissies. Daarvoor verdienen zij erkenning en waardering vanuit de samenleving en zorg wanneer dat nodig is. Ze ervaren dat ze gezien worden en dat hun bijdrage belangrijk is. Het Nederlands Veteraneninstituut draagt daaraan bij.

Rode Khmer: De Rode Khmer (officieel de Communistische Partij van Kampuchea) was een communistische politieke beweging en militaire groep die in Cambodja actief was. Khmer is de naam van het volk dat Cambodja bewoont. De Rode Khmer is verantwoordelijk voor de dood van naar schatting 1,7 tot 2 miljoen mensen op een bevolking van 7 miljoen, tussen 1975 en 1979, toen de Rode Khmer aan de macht was.

MGGZ: Militaire Geestelijke Gezondheidszorg

Deel 2:

Opkomstplicht: Sommige landen verplichten hun inwoners om op een bepaalde dag zich te melden bij de overheid. Zij moeten vervolgens hun identiteitsbewijs of paspoort tonen om zich te identificeren. Dit wordt de opkomstplicht genoemd. De opkomstplicht wordt gebruikt tijdens verkiezingen en/of vanwege de dienstplicht. Als je niet komt op deze dag, kan dit als misdrijf of overtreding gezien worden. Je kunt dan een boete of zelfs een gevangenisstraf krijgen.

Dienstplicht: Tijdens de militaire dienstplicht moet je een tijd verplicht bij de krijgsmacht van een land werken. Dit was in Nederland tot 1997 verplicht: alle jongens ouder dan 18 moesten in dienst. De dienstplicht is in Nederland nooit afgeschaft, maar de opkomstplicht van de dienstplicht werd wel in 1997 opgeschort. Dat houdt in dat je op je 17e nog wel een brief krijgt waarin staat dat je bent ingeschreven voor de dienstplicht, maar dat je niet het leger in hoeft.

Onderofficier: Een onderofficier is iemand die leiding geeft aan een groep van vijf tot tien mensen binnen een organisatie, zoals de strijdkrachten, scheepvaart, brandweer, politie of justitie. De onderofficier is een cruciale schakel tussen officieren en soldaten en dient als een soort ploegbaas, verantwoordelijk voor het trainen, instrueren en begeleiden van zijn of haar team.

Operationeel: In het leger betekent 'operationeel' het uitvoeren van militaire operaties, inclusief het plannen, coördineren en uitvoeren van missies. Het verwijst naar het concrete werk op het terrein, zoals het inzetten van troepen, het uitvoeren van tactische operaties en het bereiken van strategische doelen.

Staffunctie: Een staf is de groep medewerkers die de leidinggevende van een organisatie bijstaan als raadgever en helper.

Deel 3:

Cyberaanvallen: Een cyberaanval is een gerichte poging door cybercriminelen om schade toe te brengen aan een informatiesysteem, netwerk of data. Deze aanvallen kunnen variëren van datalekken tot het volledig verlammen van systemen.

Deel 4:

PTSS: Posttraumatische stressstoornis of PTSS is een psychische aandoening die kan ontstaan na het meemaken van schokkende, traumatische ervaringen.

Deel 5:

Invictus Games: De Invictus Games zijn een internationaal multisportevenement voor militairen en veteranen die lichamelijk of psychisch gewond zijn geraakt tijdens hun dienst. Het evenement, opgericht door Prins Harry, is bedoeld om de herstelfase te stimuleren en de veerkracht van deze individuen te tonen. De Spelen bieden een platform voor herstel en bevorderen de kracht van sport om de deelnemers zowel fysiek als mentaal sterker te maken.

MEERKEUZEVRAGEN AFL. 3

Deel 1

1. Waar moeten we volgens Rob moeite voor doen om te behouden in Nederland?

- A.** Respect voor het leger
- C.** Ons lidmaatschap van de NAVO
- B.** Ons koningshuis
- D.** De vanzelfsprekendheid dat we hier alles mogen

2. Kun je met een grote zak geld bij defensie gelijk nieuw materieel kopen?

- A.** Ja, er is altijd materiaal voorradig
- C.** Nee, dat kan soms jaren duren
- B.** Ja, met geld kan veel
- D.** Nee, dat mag niet van de wet

3. Waar moet je je volgens Rob wel bewust van zijn als je gaat werken bij defensie?

- A.** Dat je vaak moet overwerken
- C.** Dat je moet durven schieten
- B.** Dat je soms lang van huis kunt zijn
- D.** Ze zijn bang voor West-Europa

Deel 2

1. Rob is bij defensie terecht gekomen omdat hij dat zelf graag wou

- A.** Ja, het was altijd al een grote droom
- C.** Nee, hij kwam er terecht door de opkomstplicht
- B.** Ja, want hij kreeg gelijk een goede functie aangeboden
- D.** Nee, hij moest van zijn ouders

2. Toen Rob terugkwam in Nederland na zijn dienstplicht lagen de banen voor het oprapen

- A.** Nee, er was toen een hoge werkloosheid
- C.** Ja, er was toen een lage werkloosheid
- B.** Nee, vooral niet bij defensie
- D.** Ja, maar hij koos bewust voor defensie

3. Is het werk van Rob ook lastig geweest voor zijn gezin?

- A.** Nee, hij kwam gelukkig regelmatig thuis
- C.** Ja, want hij verdiende niet veel met zijn werk
- B.** Nee, hij heeft bewust geen kinderen gekregen
- D.** Ja, want als hij thuis kwam verstoorde hij het normale ritme

Deel 3

1. Als de politiek besluit deel te nemen aan een militaire missie heeft dat militaire consequenties. Welke weegt erg zwaar voor Rob?

- A.** Het lang weg zijn van huis
- C.** De mentale druk op militairen
- B.** Slachtoffers die er in je eenheid kunnen vallen
- D.** Dat je daarna nooit meer dezelfde bent

2. Hier in Nederland moeten we ons volgens Rob vooral zorgen maken om een kernoorlog

- A.** Waar, die dreiging is nu het grootst
- C.** Waar, Poetin heeft al kernwapens op het westen gericht
- B.** Niet waar, de kans op een cyberaanval is groter
- D.** Niet waar, de dreiging voor een burgeroorlog is groter

3. Welke verwachting heeft Rob van de NAVO-top?

- A.** Dat er afspraken gemaakt worden over defensiebijdragen
- C.** Dat er afspraken worden gemaakt over Oekraïne
- B.** Dat er afspraken gemaakt worden over materieel
- D.** Dat Amerika uit de NAVO stapt

Deel 4

1. Welke vraag die laatst op een school werd gesteld, vond Rob erg interessant?

- A.** Of hij spijt heeft van zijn keuze om bij het leger te gaan
- C.** Of hij weleens mensen heeft neergeschoten
- B.** Of hij PTSS heeft
- D.** Of hij een oplossing heeft voor het tekort aan personeel bij defensie

2. Wat helpt volgens Rob als je tijdens je missie erge dingen hebt gezien?

- A.** Erover verzwijgen
- C.** Naar de dokter gaan
- B.** Erover praten
- D.** Het visualiseren

3. Kan iedereen bij defensie werken?

- A.** Nee, daar moet je mentaal en fysiek voor gekeurd worden
- C.** Ja, tegenwoordig wel
- B.** Nee, daar moet je voor gestudeerd
- D.** Ja, als je de wil maar hebt

Deel 5

1. Waar gaat het bij de Invictus Games om volgens Rob?

- A.** Om het winnen van medailles
- C.** Om het sporten en behalen van gestelde doelen
- B.** Om de aandacht die je krijgt
- D.** Om het sporten en weer sterker worden

2. Wat vindt Rob mooi aan de Invictus Games?

- A.** Dat je in gesprek raakt met gelijkgestemden
- C.** Dat er records verbroken worden
- B.** Dat gewonde militairen in het middelpunt staan
- D.** Dat het iedere keer in een ander land is

3. Wat kan volgens Rob enorm helpen in je herstel als je gewond bent geraakt?

- A.** Rusten
- C.** Schrijven
- B.** Sporten
- D.** Gamen

ANTWOORDBLAD DOCENTEN

Antwoorden op de meerkeuzevragen

Meerkeuzevragen deel 1

De antwoorden: 1-D, 2-C, 3-B

Meerkeuzevragen deel 2

De antwoorden: 1-C, 2-A, 3-D

Meerkeuzevragen deel 3

De antwoorden: 1-B, 2-B, 3-A

Meerkeuzevragen deel 4

De antwoorden: 1-B, 2-B, 3-A

Meerkeuzevragen deel 5

De antwoorden: 1-C, 2-A, 3-B

Podcast De NAVO, afl. 3: Wat als je middenin een oorlog zit?
is een uitgave van Nieuws in de klas.
De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in het VO.

© Nieuws in de klas, Amsterdam

Uitgave Podcast De NAVO, afl. 3: Wat als je middenin een oorlog zit?

Samenstelling en redactie: Anne de Vroomen

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door
leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig
onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen
toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van
de uitgever.

e info@nieuwsindeklas.nl

w www.nieuwsindeklas.nl

Nieuws in de klas

Het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia